

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/56/2026
Identifikačné číslo spisu:	1123012278
Dátum vydania rozhodnutia:	08.09.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Javorková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:1123012278.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beáty Javorkovej, sudkyne JUDr. Dany Wänkeovej a sudcu JUDr. Mariána Mačuru v trestnej veci obvineného X. Š. a spol. pre zločin neoprávnenej výroby a obchodovania s omamnou látkou a psychotropnou látkou podľa § 173 ods. 1, ods. 3 písm. a), písm. e) Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024 (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 8. septembra 2026 v Bratislave, o dovolaní obvineného X. Š. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 23. októbra 2025, sp. zn. 2To/24/2025, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného X. Š. odmieta.

Odôvodnenie

I.

Konanie predchádzajúce dovolaniu

Mestský súd Bratislava I (ďalej tiež „mestský súd“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom z 11. marca 2025, sp. zn. 36T/20/2023 uznal obvineného T. V. vinným zo zločinu neoprávnenej výroby a obchodovania s omamnou látkou a psychotropnou látkou podľa § 173 ods. 1, ods. 3 písm. a), písm. e) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona v časti spáchaný spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona a obvineného X. Š. vinným zo zločinu neoprávnenej výroby a obchodovania s omamnou látkou a psychotropnou látkou podľa § 173 ods. 1, ods. 3 písm. a), písm. e) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že: obvinený T. V.: od presne nezisteného času, minimálne však od jarých mesiacov roku 2020 do 19. mája 2023 do 16.40 hod., kedy bol zadržaný, sústavne nemajúc potrebné povolenie či oprávnenie viacerým osobám predával alebo bezodplatne poskytoval na rôznych miestach v Bratislave omamné ako aj psychotropné látky, najmä rastliny rodu Cannabis (konope), ktoré si zadovážoval od viacerých osôb, medzi iným aj od spoluobžalovaného X. Š., pričom v sledovanom období takto poskytol Cannabis v byte číslo 9 nachádzajúcom sa v B. na I. ulici XX opakovane aj K. P., v období od letných mesiacov roku 2022 do 18. mája 2023 E. Q. viac ako dvadsaťkrát, jedenkrát v marci 2023 v presne nezistenom množstve F. S. ako odplatu za opravu akvária, v období od jarých

mesiacov roku 2020 približne do začiatku mája 2023 F. A. presne nezistené množstvo vždy jednorazovo maximálne 1-2 gramy, v marci 2023 L. V. jeden gram, T. F. asi štyrikrát vždy jednorazovo 1-2 gramy za sumu jeden gram za 10 Eur, M. T. od začiatku roku 2023 5 až 10-krát vždy jednorazovo 5 až 6 gramov za 50 Eur, a F. E. v období rokov 2022 a 2023 pravidelne raz za týždeň marihuanu väčšinou v množstve 10 gramov za sumu 70 Eur resp. 105 Eur, pričom obžalovaný prechovával od presne nezisteného času do 19. mája 2023 do 16.40 hod., kedy bol zadržaný, na rôznych miestach v Bratislave omamné a psychotropné látky, pričom počas domovej prehliadky vykonanej v obžalovanom užívanom byte nachádzajúcom sa v B. na I. ulici XX na X. poschodí obytného domu bolo nájdených celkovo 1.329,33 g Cannabis s obsahom minimálne 10 mg tetrahydrokanabinolu (THC), schopných ovplyvniť psychiku konzumenta v hodnote 7.204,41 Eur, a počas domovej prehliadky vykonanej v obžalovanom taktiež užívanom byte nachádzajúcom sa v B. na X. ulici X na 3. poschodí obytného domu bolo nájdených celkovo 121,78 g Cannabis s obsahom minimálne 10 mg tetrahydrokanabinolu (THC), schopných ovplyvniť psychiku konzumenta v hodnote 608 Eur, spolu teda prechovával 1451,11 g Cannabis čo predstavuje väčšie množstvo.

obvinený X. Š.: od januára 2023 do 19. mája 2023 do 16.40 hod., kedy bol obmedzený na osobnej slobode, nemajúc potrebné povolenie či oprávnenie po vzájomnej predchádzajúcej dohode doviezol spoluobžalovanému T. V. asi päťkrát z neznámeho miesta v Českej republike do Bratislavy presne nezistené množstvo omamných látok, najmä Cannabis, ktoré spoluobžalovaný následne využil pre vlastnú spotrebu alebo poskytol ďalším konzumentom, pričom naposledy tak učinil 19. mája 2023, kedy na osobnom motorovom vozidle značky Hyundai Tucson, evidenčné číslo XCX XXXX (C.), bielej farby, priviezol spoluobžalovanému T. V. celkovo 2.244,4 g Cannabis s obsahom minimálne 10 mg tetrahydrokanabinolu, schopných ovplyvniť psychiku konzumenta, v hodnote 11 222 Eur, čo zodpovedá väčšiemu množstvu, ktoré 19. mája 2023 v čase o 16.38 hod. odovzdal na sídlisku nachádzajúcom sa v Bratislave medzi ulicami Jelačičova a Cyrilova spoluobžalovanému T. V., ktorý mu po odovzdaní tohto množstva Cannabis vyplatil 1 200 Eur, pričom Cannabis (konope) je v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 139/1998 Z. z. o omamných a psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov zaradené do I. skupiny omamných látok a účinná látka tetrahydrokanabinol do I. skupiny psychotropných látok.

Mestský súd uložil obvinenému T. V. podľa § 173 ods. 3 Trestného zákona, § 39 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky. Podľa § 51 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona mu súd výkon trestu odňatia slobody podmienične odložil na skúšobnú dobu v trvaní 4 (štyri) roky a zároveň uložil nad správaním obvineného v skúšobnej dobe probačný dohľad.

Prvostupňový súd podľa § 51 ods. 3 písm. b) Trestného zákona obvinenému zakázal požívanie alkoholických nápojov a iných návykových látok a podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona uložil obvinenému trest prepadnutia vecí a to: digitálnej váhy striebornej farby, mobilného telefónu Nokia bielej farby, mobilného telefónu Maxcon, mobilného telefónu MyPhone, pričom podľa § 60 ods. 6 Trestného zákona sa vlastníkom prepadnutých vecí stal štát.

Mestský súd uložil obvinenému X. Š. podľa § 173 ods. 3 Trestného zákona, § 39 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky. Podľa § 51 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona súd obvinenému výkon trestu odňatia slobody podmienične odložil na skúšobnú dobu v trvaní 4 (štyri) roky a zároveň uložil nad správaním obvineného v skúšobnej dobe probačný dohľad. Podľa § 51 ods. 4 Trestného zákona súd obvinenému prikázal dostaviť sa najmenej raz za 4 (štyri) mesiace k probačnému a mediačnému úradníkovi za účelom preukázania vedenia riadneho života.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a), písm. c) Trestného zákona mestský súd obvinenému uložil trest prepadnutia vecí a to: mobilného telefónu XIAOMI Redmi, digitálnej váhy, finančnej hotovosti vo výške 1 200 Eur, pričom podľa § 60 ods. 6 Trestného zákona vlastníkom prepadnutých vecí sa stal štát.

Uznaniu viny predchádzalo vyhlásenie oboch obvinených, že sú vinní a postupom podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku prijatie tohto vyhlásenia súdom (zápisnica o hlavnom pojednávaní z 11. marca 2025, č. I. 1277).

Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na základe odvolania prokurátora rozsudkom z 23. októbra 2025 podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu vo vzťahu k oboj obvineným a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku:

Obvinenému T. V. uložil podľa § 173 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 39 ods. 5 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky a 8(osem) mesiacov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona obvinenému uložil trest prepadnutia vecí, a to:

- mobilného telefónu Nokia, bielej farby, IMEI1: XXXXXXXXXXXXXXXX, IMEI2: XXXXXXXXXXXXXXXX,
- mobilného telefónu Maxcon, tyrkysovej farby, IMEI1: XXXXXXXXXXXXXXXX, IMEI2: XXXXXXXXXXXXXXXX,
- mobilného telefónu MyPhone, čiernej farby, IMEI1: XXXXXXXXXXXXXXXX, IMEI2: XXXXXXXXXXXXXXXX, pričom podľa § 60 ods. 5 Trestného zákona sa vlastníkom prepadnutých vecí stal štát.

Obvinenému X. Š. mestský súd uložil podľa § 173 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 39 ods. 5 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky a 8 (osem) mesiacov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 60 ods. 1 písm. a), písm. c) Trestného zákona obvinenému zároveň uložil trest prepadnutia vecí:

- mobilného telefónu XIAOMI Redmi, čiernej farby, IMEI1: XXXXXXXXXXXXXXXX, IMEI2: XXXXXXXXXXXXXXXX,
- finančných prostriedkov vo výške 1200 Eur nachádzajúcich sa na depozitnom účte Mestského súdu Bratislava I, položka číslo 15, variabilný symbol 1114700623, pričom podľa § 60 ods. 5 Trestného zákona sa vlastníkom prepadnutých vecí stal štát.

II.

Dovolanie

Proti vyššie citovanému rozsudku krajského súdu podal obvinený X. Š. (ďalej tiež „obvinený“) prostredníctvom obhajcu 12. januára 2026 dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Trestného poriadku.

Obvinený k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uviedol, že odvolací súd úplne odignoroval námietky, na ktoré poukazoval vo svojom vyjadrení k odvolaniu prokurátorky. Prvostupňovým súdom boli vykonané všetky dostupné relevantné dôkazy, ktoré boli samosudcom vyhodnotené podľa jeho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo aj v ich súhrne. Obvinený priznal, že je vinný, spáchal trestný čin a zároveň úprimne oľutoval jeho spáchanie.

V prípade osoby obvineného je jednoznačná existencia okolností a pomerov takého charakteru, z ktorých je zrejmé, že trest odňatia slobody uložený v rámci zákonnej trestnej sadzby by pociťoval podstatne citelnejšie ako iní páchatelia. Jeho syn má Aspergerov syndróm. Je psychicky aj organizačne mimoriadne náročné zabezpečovať starostlivosť o tri maloleté deti, z ktorých jedno má Aspergerov syndróm. Zároveň však obvinený nie je v stave, aby mohol chodiť do práce, keďže po prekonanom infarkte je práceneschopný, čo výrazne komplikuje fungovanie domácnosti. Vzhľadom na zdravotný stav sa nemôže podieľať na zabezpečovaní potrieb rodiny ako predtým. Táto skutočnosť je preukázaná listinnými dôkazmi založenými v súdnom spise. Obvinený nemal nikdy dobrý zdravotný stav a vždy mal

zdravotné komplikácie, o čom predkladal aj súdu lekárske správy.

V súvislosti s individualizáciou trestu obvinený poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. júla 2008, sp. zn. 3 To 102/2006 a v súvislosti s mimoriadnym znížením trestu na rozhodnutia zverejnené v zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 10/2011 a R 46/2017.

Obvinený svoje vyššie uvedené námietky podložil aj listinami. Napriek uvedenému sa krajský súd s uvedenými lekáorskými správami, ako aj námietkami obvineného nevysporiadal a v odôvodnení rozhodnutia absentuje ich vecné vyhodnotenie. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia tvrdí, že obvinený žiadne lekárske správy nepredložil, čo nie je pravdou, nakoľko v spise sa nachádza viacero listinných dôkazov preukazujúcich jeho zdravotný stav.

Odvolací súd sa nielenže s podstatnými dôkazmi v prospech obvineného nevysporiadal, ale navyše svoju argumentáciu oprel o fakticky nesprávne konštatovanie, že takéto dôkazy predložené neboli, hoci v spise objektívne sú. Tento postup je typický prípad tzv. opomenutých dôkazov (opomenutia podstatnej obhajoby) a zároveň prejav arbitrárnosti, keď súd pri rozhodovaní o treste ignoruje obsah spisu, resp. vychádza z nepravdivého skutkového predpokladu o neexistencii relevantných listín. Uvedeným konaním došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces, najmä na presvedčivé a pravdivé odôvodnenie rozhodnutia (obdobne rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. marca 2012, sp. zn. 5 Tdo 13/2012).

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva, alebo ich diskriminovať pri jeho uplatnení. Obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (II. ÚS 85/06 z 22. novembra 2006).

Súd musí svoje skutkové a právne závery opierať o dôkazy nachádzajúce sa v spise a musí sa s nimi v odôvodnení rozhodnutia vysporiadať. Odvolací súd založil svoje úvahy na fakticky nesprávnom predpoklade, ktorý je v rozpore s obsahom spisu, a tým sa dopustil arbitrárneho postupu s priamym dopadom na rozhodnutie o treste. Takýmto konaním porušil právo obvineného na odôvodnenie, čo je porušením práva na spravodlivý proces vyplývajúce z čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj z čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (obdobne rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 20. marca 2007, sp. zn. II. ÚS 383/06 a z 22. novembra 2006, sp. zn. II. ÚS 85/06).

Z vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie zákona rozsudkom krajského súdu, zrušil napadnutý rozsudok a prikázal krajskému súdu vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť.

Spisový materiál bol spolu s podaným dovolaním Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený 23. júla 2026.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], čiastočne oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku). Okrem toho zistil, že bola splnená aj

podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, veta druhá, keďže riadny opravný prostriedok podal prokurátor a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného, keď sprísnil trest obvinenému zo štyroch rokov na štyri roky a osem mesiacov.

Súčasne však dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd považuje za potrebné vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie nie je v zásade prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa [primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007-II]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Jednotlivé dovolacie dôvody (§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku), sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“ (primerane napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 67/2018, 4 Tdo 17/2019, 4 Tdo 23/2019, 5 Tdo 85/2017, 5 Tdo 7/2020).

Z predloženého spisového materiálu vzťahujúceho sa k predmetnej veci vyplýva, že obvinený aj jeho obhajca sa osobne zúčastnili hlavného pojednávania konaného 11. marca 2025 (č. l. 1277), na ktorom bol vyhlásený odsudzujúci rozsudok. Na tomto hlavnom pojednávaní obvinený po riadnom poučení v zmysle § 257 ods. 2 Trestného poriadku o následkoch vyhlásenia v rozsahu ods. 5, ods. 8 urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, že je vinný zo spáchania skutku (uvedeného v obžalobe), ktoré po kladnom zodpovedaní otázok uvedených v § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g), písm. h) Trestného poriadku mestský súd prijal (č. l. 1280). Vo vzťahu k výroku o vine tak obvinený v zmysle § 257 ods. 5 Trestného poriadku nie je osobou oprávnenou na podanie odvolania ani dovolania; v tomto prípade jedinou oprávnenou osobou na podanie dovolania je minister spravodlivosti, aj to len s možnosťou uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 12/2017).

Vyššie prezentované závery však neplatia vo vzťahu k dovolacím námietkam obvineného, z ktorých vecného posúdenia možno tieto považovať za námietky smerujúce proti výroku o treste, keďže riadny opravný prostriedok podal prokurátor a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Vo vzťahu k tomuto výroku je obvinený osobou oprávnenou na podanie dovolania (obdobne nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 7. júla 2020, sp. zn. II. ÚS 143/2020), a najvyšší súd preto v uvedenom rozsahu pristúpil k posúdeniu, či obvineným uplatnené námietky smerujúce k výroku o treste zodpovedajú niektorému z dovolacích dôvodov, a či tieto boli splnené, resp. preukázané.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v

ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktne obmedzené, aby sa potenciálne širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala v rámci konania pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku (R 120/2012-I). Z uvedeného je preto potrebné vyvodiť, a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, že najvyšší súd je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku).

V prípade výskytu formálne nesprávne označených dovolacích námietok sa aplikuje tzv. princíp viazanosti dovolacími námietkami (a nie ich konkrétnym formálnym označením tak, aby tieto presne a jasne zodpovedali konkrétnemu dovolaciemu dôvodu, naplnenia ktorého sa domáha obvinený). Priamym „pretavením“ dotknutého princípu (R 120/2012) je tomu zodpovedajúca povinnosť dovolacieho súdu spočívajúca v tom, že dovolací súd skúma možnosť zaoberať sa takýmito námietkami z toho pohľadu, či z obsahového (materiálneho) hľadiska naplňajú niektorý z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku.

Dovolací súd v súvislosti s uplatnenými námietkami dovolateľa dáva do pozornosti stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. S 5/2011, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2011, podľa ktorého platí nasledovné:

„Hmotnoprávne ustanovenie § 39 Tr. zák. (resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006) o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody svojou povahou a významom sa primkyna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Tr. zák. a nasl. a na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Tr. zák., ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno podriaďovať pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávného ustanovenia“, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstáť v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku...“

S poukazom na uvedené najvyšší súd konštatuje, že ustanovenie § 33a Trestného zákona upravujúce všeobecné zásady ukladania sankcií sa svojou povahou a významom taktiež primkyna skôr ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery upraveným v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Trestného zákona a nasl., pričom tieto nemožno charakterizovať ako hmotnoprávne

ustanovenia kogentnej povahy spôsobilé naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Rovnako za hmotnoprávne ustanovenie kogentnej povahy v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nemožno s prihliadnutím na ich fakultatívnu povahu považovať ani ustanovenia upravujúce podmienený odklad výkonu trestu odňatia slobody (§ 49 Trestného zákona a nasl.), resp. podmienený odklad výkonu trestu odňatia slobody s probačným dohľadom (§ 51 Trestného zákona a nasl.), kedy Trestný zákon aj v prípade splnenia podmienok na uloženie tohto alternatívneho spôsobu výkonu trestu odňatia slobody ustanovuje len možnosť ich použitia, nie povinnosť.

Vzhľadom na nevyhnutnosť uplatňovania správnej formálno-právnej subsumpcie dovolacích námietok pod príslušné dovolacie dôvody, dovolací súd v súlade s vyššie citovaným stanoviskom podradil (subsumoval) námietky dovolateľa týkajúce sa uloženia neprimeraného trestu pod špeciálny dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, a to aj napriek tomu, že tento nebol zo strany dovolateľa v podanom dovolaní formálne označený. Ako už bolo spomenuté vyššie pri zisťovaní dôvodov dovolania dovolacím súdom je rozhodujúca ich vecná špecifikácia a nie ich označenie.

K jednotlivým dovolacím dôvodom najvyšší súd uvádza nasledovné. Obvinený uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Najvyšší súd v zmysle konštantnej judikatúry uvádza, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku predpokladá nie akékoľvek porušenie práva na obhajobu, ale len tie prípady, kedy toto právo obvineného bolo porušené zásadným spôsobom. Spravidla pôjde o prípady, kedy obvinený nebol v trestnom konaní zastúpený obhajcom napriek tomu, že išlo o niektorý z prípadov povinnej obhajoby (§ 37 Trestného poriadku). Spôsob obhajoby obvineného je mimo rámec tohto dovolacieho dôvodu. Vo všeobecnosti možno dodať, že právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (pozri uznesenie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 7/2011).

Právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcich „rovnosť zbraní“ medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní na strane druhej. Táto základná zásada trestného konania je v Trestnom poriadku upravená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku, vyplýva z čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a je garantovaná v ďalších významných právnych dokumentoch, akými sú Listina základných práv a slobôd a Dohovor. Podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby, a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Porušenie práva na obhajobu je podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je však koncipovaný oveľa užšie, keďže nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva zásadným spôsobom. Pri posudzovaní, či v danom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiace v prospech obvineného, a aby sa na tieto v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo.

V úzkej spojitosti s právom na obhajobu treba vnímať právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia spočíva v troch nasledujúcich a vzájomne sa dopĺňajúcich rovinách:

- a) je korelátom práva účastníka konania prednášať návrhy, argumenty a námietky, aby na tieto dostal od súdu náležitú odpoveď,
- b) predstavuje jednu zo záruk, že „výkon spravodlivosti“ (justice in procedural effect, resp. justice in action) nie je arbitrárny (svojvoľný), nepriehľadný, a že rozhodovanie verejnej moci je kontrolované

verejnosťou,

c) vytvára predpoklad pre účinné uplatnenie opravných prostriedkov, ktoré má strana konania k dispozícii.

Napriek nespornému významu vyššie rozvedeného práva strany trestného konania na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nejde o právo absolútne. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie nemožno interpretovať v tom zmysle, že by zahŕňalo podrobnú odpoveď na každý argument strany konania (Van Hurk v Holandsko, resp. Ruiz Torija v Španielsko). Podstatnou je v tejto súvislosti povinnosť súdu vyhodnotiť a v odôvodnení rozhodnutia zareagovať na hlavné námietky účastníka konania (Donadze v Gruzínsko) a riadne posúdiť tvrdenia, argumenty a dôkazy predložené stranou konania (opätovne napr. Van Hurk v Holandsko). Na podklade takéhoto postupu súdu je potom možné posúdiť, či bolo konanie ako celok spravodlivé. Mlčanie odvolacieho súdu ohľadom zákonnosti odmietnutia vykonania dôkazov navrhnutých obvineným odporuje myšlienke spravodlivého procesu (Krasulya v. Rusko).

Dovolací súd nemôže skúmať hodnotenie dôkazov, ako ani „kvalitatívnu správnosť“ úvah súdov nižších stupňov vo vzťahu k dostatočnosti dôkazného podkladu pre nimi vnímané zistenie skutkového stavu v miere spoľahlivej a obsahovo spôsobilej pre rozhodnutie vo veci samej. Dovolací súd rovnako nemôže (výnimku predstavuje procesná situácia, ak je dovolateľom minister spravodlivosti; § 371 ods. 3 Trestného poriadku) skúmať a meniť správnosť a úplnosť skutku zisteného práve na podklade už skôr vykonaného hodnotenia dôkazov, ktoré sa realizuje v konaní pred súdmi nižšej inštancie.

Nemožno sa účinne domáhať naplnenia dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v prípade, ak súdom ustálený obsah a rozsah vlastnej úvahy o voľbe použitých dôkazných prostriedkov a hodnotenia z nich získaných výsledkov (tzn. hodnotenia dôkazov) na podklade § 2 ods. 10, resp. ods. 12 Trestného poriadku nevyhovuje predstavám dovolateľa. Ak by totiž záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu vykonaný v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a tak by predstavoval spôsobilý podklad pre dovolací prieskum zo strany najvyššieho súdu (konajúceho v zmysle „iniciačného“ procesného úkonu obvineného ako osoby oprávnenej podať dovolanie v zmysle skôr citovaných ustanovení Trestného poriadku), takýto výklad by odporoval principiálnej viazanosti odvolacieho súdu zisteným skutkom podľa § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku treba súčasne chápať aj ako základné interpretačné a napokon i kvalitatívne kritérium pre dovolanie podané niektorou zo strán pôvodného konania - tzv. základného konania predchádzajúcemu podaniu dovolania (§ 369 ods. 2 v spojení s ods. 5 Trestného poriadku). Vyjadruje totiž základné argumentačné pravidlá konania pred dovolacím súdom, ktorých spoločným menovateľom je zákonom a stabilnou judikatúrou ustálený účel takto intencne vymedzeného odvolacieho konania: spravidla výsostné posudzovanie právnych otázok naproti prieskumu skutkových zistení realizovaných skôr vo veci konajúcimi a rozhodujúcimi súdmi. Uvedené je vyjadrením limitácie odvolacieho súdu správnosťou a úplnosťou zistenia skutkového stavu skôr vo veci konajúcimi súdmi, a tak pretavením princípu, že správnosť a úplnosť zisteného skutku je doménou základného konania, do ktorej môže dovolací súd zasahovať len výnimočne, a to len vtedy, ak dovolanie podá minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného.

S tým plne korešponduje záver, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

Obvinený v podstatnom namietal nedostatok odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu ohľadom výmery neprimeraného trestu, nakoľko súd neprihliadol pri jeho ukladaní na podľa obvineného dôležité dôkazy (lekárske správy) nachádzajúce sa v spise, ktoré mohli v podstatnom zmeniť rozhodnutie o nepodmienečnom uložení trestu a jeho výške, čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces.

Najvyšší súd uvádza, že nedostatok odôvodnenia rozhodnutia súdu sám osebe nie je dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorý predpokladá porušenie práva na obhajobu len v procesnoprávnom význame a nezahŕňa prípady nedostatku odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky je súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a článku 6 ods. 1 Dohovoru aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia prvostupňového, ale aj odvolacieho súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 209/04, IV. ÚS 350/2014 a II. ÚS 449/2015).

V odôvodnení svojho rozhodnutia, ohľadom obvineného X. Š., k tomuto krajský súd uviedol, že: „Mestský súd u obvineného nesprávne určil príťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona spočívajúcu v odsúdeniach v Českej republike, ktoré sú ale podľa informácií z Európskeho informačného systému registra trestov zahladené, a preto ich nemožno považovať za príťažujúcu okolnosť. Je ňou daná poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. písm. l) Trestného zákona, t.j. že sa k trestnému činu priznal a jeho spáchanie úprimne oľutoval. Dôvodom zrušenia napadnutého rozsudku odvolacím súdom bola nezákonnosť výroku o treste, pri ktorom súd prvého stupňa vychádzal z nesprávnej premisy, že u oboch obžalovaných sú splnené zákonné podmienky uvedené v § 39 ods. 1 Trestného zákona. Súd výnimočne okolnosti v zmysle § 39 ods. 1 Trestného zákona vôbec nekonkretizoval, konštatoval k jeho pomerom len to, že je otcom, že bol vo väzbe, a že skutok je excesom. Citované ustanovenie zákona vyžaduje pre možnosť znížiť trest pod spodnú hranicu trestnej sadzby existenciu výnimočných okolností prípadu. Tieto sa posudzujú z hľadiska pomerov páchatelia a skutkových okolností. Okolnosťami prípadu sú všetky skutočnosti, ktoré majú vplyv na posúdenie povahy, charakteru a závažnosti trestného činu, vrátane možnosti nápravy páchatelia. Mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody možno odôvodniť aj okolnosťami, ktoré sú znakom príslušnej skutkovej podstaty trestného činu, pokiaľ ich význam alebo intenzita, ktorou boli naplnené, výraznejšie vybočujú z obvyklých prípadov takýchto trestných činov, a preto odôvodňujú zhovievavejší prístup pri ukladaní trestu. Inými slovami, musí ísť o také okolnosti prípadu, ktoré sa vymykajú bežným a všeobecným okolnostiam prípadu. Pomery páchatelia sa týkajú jeho osobnostného hodnotenia. Ide teda o okolnosti, ktoré charakterizujú osobu páchatelia ako objekt trestu, a tiež o okolnosti, pre ktoré je rovnaký trest pre rôznych páchatelov rôzne citeľný. Vyžaduje, aby išlo o pomery takého charakteru, z ktorých je zjavné, že trest odňatia slobody uložený v rámci zákonnej trestnej sadzby by páchatel pociťoval podstatne citeľnejšie ako iní páchatelia. V podstate sa hodnotia rodinné a osobné pomery, ktoré existujú až v čase rozhodovania o treste. Za pomery páchatelia odôvodňujúce postup podľa tohto ustanovenia možno považovať vážnu chorobu páchatelia, závislosť mnohopočetnej rodiny páchatelia od jeho zárobku, stav zmenšenej pričetnosti páchatelia, ak nie je možný iný zákonný postup a pod. Odvolací súd nezaznamenal výnimočné okolnosti skutku. Skutky vykazujú úplne bežné okolnosti vyskytujúce sa v obdobných prípadoch.

U obvineného X. Š. neboli zistené výnimočné osobné pomery, ktoré obžalovaný odvodzoval primárne od svojho zdravotného stavu, a to zranenia členku a infarktu myokardu. Z lekárskeho správ je zistiteľné, že k vytknutiu členku obžalovaného došlo pri páde v ebriete, pričom sa jedná o bežné zranenie. Infarkt myokardu, ktorý mal obžalovaný utrpieť po prepustení z väzby, je síce život ohrozujúci stav, ktorý

môže mať vážne následky, konkrétne aktuálne následky však obžalovaný nijako neosvedčil. Nie je teda známe, či je obžalovaný samostatný v bežných úkonoch, mobilný, prípadne či je hospitalizovaný, pričom odpovede na tieto otázky nemohol zistiť ani odvolací súd, keďže obžalovaný sa vzdal účasti na verejnom zasadnutí a aktuálnu lekársku správu o svojom zdravotnom stave nepredložil. Ďalej obhajoba dôvodila starostlivosťou o mnohopočetnú rodinu, tzn. obžalovaný, manželka a 3 deti, pričom z výpovede obžalovaného vyplýva, že jeho partnerka je zárobkovo činná, synovia majú 16 a 19 rokov, najmladšie dieťa sa narodilo v čase, keď bol obžalovaný vo väzbe, má 1 rok. Obvinený neosvedčil, že jeho uvedení 4 rodinní príslušníci sú skutočne odkázaní na jeho príjem, pričom ani nie je zrejmé, čím a ako sa živí. Partnerka má byť zárobkovo činná, a nie je zrejmé, či plnoletý syn pracuje alebo študuje. Odvolací súd reagujúc judikaturu, ktorú obhajoba cituje vo vyjadrení k odvolaniu uvádza, že pod mnohopočetnou rodinou možno len ťažko rozumieť štandardnú rodinu s dvoma rodičmi a tromi deťmi. Odvolací súd dospel k záveru, že možno mimoriadne znížiť trest pod spodnú hranicu trestnej sadzby, ktorá je 7 až 15 rokov, podľa § 39 ods. 5 Trestného zákona, teda z dôvodu, že obžalovaní vyhlásili vinu obžalovaným na hlavnom pojednávaní. Toto ustanovenie zákona umožňuje mimoriadne znížiť trest o jednu tretinu pod spodnú hranicu trestnej sadzby, teda na 4 roky a 8 mesiacov.

Odvolací súd usúdil, že nepodmienečný trest odňatia slobody vzhľadom na následky trestnej činnosti obžalovaných, ktorí v nezanedbateľnom množstve, opakovane a systematicky distribuovali drogy, teda šířili toxikomániu zo zisťovaných dôvodov, zodpovedá kritériám a zásadám pre ukladanie trestov vyjadreným v citovaných ustanoveniach § 34 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona. Distribúcia drog predstavuje spoločensky vysoko nežiaducu činnosť so zreteľom na jej nepriaznivý dosah na zdravie, rodinné a sociálne vzťahy konzumentov drog a ich okolia. Fyzické i spoločenské následky užívania drog sú všeobecne známe ako mimoriadne negatívne, čo zákonodarca premietol aj do trestnej sadzby ustanovenia § 173 ods. 3 Trestného zákona (7 až 15 rokov) a do kvalifikácie trestného činu ako zločinu, t.j. závažnejšej formy trestnej činnosti.“

Berúc do úvahy uvedené je nutné konštatovať, že krajský súd svoje rozhodnutie, čo sa týka uloženého trestu dostatočne odôvodnil. Skutočnosť, že obvinený sa s týmito dôvodmi súdu nestotožňuje nestačí na prijatie záveru o arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Obvinený nepredložil argumentáciu spochybňujúcu udržateľnosť týchto záverov. Rovnako nie je naplnením tohto dovolacieho dôvodu ani nevykonanie dôkazov podľa predstáv obvineného.

Nevykonanie (arbitrárne), pre spravodlivé rozhodnutie známeho a dôležitého, významného či rozhodného dôkazu súdom, môže byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, pretože posúdenie rozsahu (ne)vykonaných dôkazov je otázkou skutkovou a nie právnou. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. S ohľadom na to nemôže argumentácia dovolateľa, ktorým nie je minister spravodlivosti, o nevykonaní navrhnutého dôkazu súdom (o odmietnutí vykonania, ktoré bolo rozhodnuté podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku a rozhodnutie o tom bolo riadne odôvodnené minimálne v rozsudku súdu prvého stupňa alebo v rozhodnutí odvolacieho súdu v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku) zodpovedať dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Vyššie uvedený záver zodpovedá doterajšej aplikačnej praxi i judikatúre najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho o nemožnosti preskúmavania správnosti a úplnosti skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní, s výnimkou prieskumu ich rozhodnutí uvedeným spôsobom, a síce dovolania podaného ministrom spravodlivosti na podklade podnetu oprávnenej osoby podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Pokiaľ neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní dovolací súd nemôže preskúmať v rámci dovolateľom (obvineným alebo generálnym prokurátorom) uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, nemožno takéto „skutkové“ preskúmanie rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní dosiahnuť (a vo svojej podstate obchádzať) prostredníctvom uplatnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [a už vôbec nie písm. i)], uplatnením dovolacej námietky spočívajúcej v tom, že v pôvodnom konaní

nebol vykonaný konkrétny dôkaz, ktorý však podľa subjektívneho hodnotenia dovolateľa vzhľadom na jeho význam (dôležitosť) vykonaný byť mal. Posúdenie dôležitosti (významu) konkrétného dôkazu totiž nie je možné bez komplexného vyhodnotenia dôkazného stavu na podklade rozsahu a kvality procesu dokazovania vykonaného súdmi v pôvodnom konaní, ktorého výsledkom je nimi zistený skutkový stav, v konečnom dôsledku odzrkadlený v tzv. skutkovej vete výroku o vine obvineného.

Záver o dôležitosti (významu) takého dôkazu preto logicky nie je možný bez primárneho posúdenia otázky náležite zisteného skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ktorý je zase výsledkom procesu hodnotenia dôkazov podľa kritérií upravených v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, z ktorého obsahu je navyše nepochybné, že žiadny dôkaz v trestnom konaní nemožno posudzovať izolovane od iných, v danej veci zabezpečených, resp. vykonaných dôkazov.

Vyššie uvedený záver tak zohľadňuje systematickú prepojenosť jednotlivých dovolacích dôvodov upravených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ich vzájomné vzťahy a obsahovú nadväznosť, v posudzovanom prípade medzi dovolacími dôvodmi upravenými v tomto ustanovení pod písmenami c) a i) a na vetu za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku logicky nadväzujúci ako jediný možný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

K dovolateľom uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku najvyšší súd uvádza nasledovné.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere („solely or to a decisive extent“) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa v predmetnej veci nestalo (Mariana Marinescu v. Rumunsko - rozsudok ESĽP z 2. februára 2010, Emen v. Turecko - rozsudok ESĽP z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší v. Holandsko - rozsudok ESĽP z 23. apríla 1997, Visser v. Holandsko - rozsudok ESĽP zo 14. februára 2002, Al-Khawaja a Tahery v. Spojené kráľovstvo - rozsudok ESĽP z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Rozhodovacia prax najvyššieho súdu vyústila do prijatia judikátu, podľa ktorého dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať len v takých prípadoch, keď zistené porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonaní dôkazov tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (rozhodnutie uverejnené v Zbierke pod č. 24/2020-I.).

Najvyšší súd dopĺňa, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a jeho zrkadlové znenie -

rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonával. Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale neskoro (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

V súhrne preto platí, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonával dôkazy nezákonným spôsobom, tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Povedané inými slovami, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený:

- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd vykonával nezákonným spôsobom, tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd na hlavnom pojednávaní nevykonával, ale prihliadal na ne,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré síce boli získané zákonným spôsobom, ale nie sú procesne použiteľné na preukazovanie skutočností rozhodných pre rozhodnutie o vine obvineného.

V rámci dovolacieho konania môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný alebo rozhodujúci usvedčujúci dôkaz boli vykonané zákonným spôsobom. Ak následne najvyšší súd dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, nemôže ďalej spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy, ako ani ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Ďalej platí, že nesúlad so zákonom musí byť v súvislosti s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku konštatovaný v tomu zodpovedajúcej intenzite vo vzťahu k dôkazu, na ktorom je rozhodnutie založené vo výlučnej alebo v rozhodujúcej miere. V prípade namietaných dôkazných prostriedkov musí ísť v rámci takto zúženého priestoru o chybu, ktorá by vo výlučnej alebo v rozhodujúcej miere ovplyvnila samotnú podstatu a význam dôkazných prostriedkov. Takto je zároveň zachovaný princíp, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok možno úspešne podať len v prípade výskytu závažných chýb aplikácie hmotného alebo procesného práva.

Dovolateľ formálne označil aj tento dovolací dôvod, ale jeho námietky po obsahovej stránke stoja mimo tohto dovolacieho dôvodu. Obvinený napáda práve opačne to, že súd nevykonával dôkazy (neprihliadol na lekárske správy), ktoré do konania predložil. Nevykonanie dôkazu súdom nie je možné považovať za okolnosť naplňujúcu dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, nakoľko iba opačný postup súdu - vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom môže naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. septembra 2020, sp zn. 2TdoV/3/2019).

Z uvedeného dôvodu dovolací súd subsumoval nevykonanie dôkazov odvolacím súdom pod dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorý vyššie rozobral.

K obvineným neoznačenému, avšak špecifikovanému a odôvodnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku najvyšší súd uvádza nasledovné.

Podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

Tento dovolací dôvod môže byť teda naplnený v dvoch alternatívach spočívajúcich v tom, že

obvinenému bol uložený

- trest vo výmere mimo zákonnej trestnej sadzby alebo
- taký druh trestu, ktorý Trestný zákon nepripúšťa.

Uloženie trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa týka len tých trestov, ktoré majú odstupňovateľnú trestnú sadzbu vymedzenú zákonom - trest odňatia slobody (§ 46 Trestného zákona), trest domáceho väzenia (§ 53 Trestného zákona), trest povinnej práce (§ 54 Trestného zákona), peňažný trest (§ 56 Trestného zákona), náhradný trest odňatia slobody za peňažný trest (§ 57 ods. 3 Trestného zákona), trest zákazu činnosti (§ 61 Trestného zákona), trest zákazu pobytu (§ 62 Trestného zákona), trest zákazu účasti na verejných podujatiach (§ 62a Trestného zákona), trest vyhostenia (§ 65 Trestného zákona). Uložením trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa rozumie uloženie trestu obvinenému pod minimálne povolenú výmeru trestu, ako aj prekročenie maximálne povolenej výmery trestu pri vyššie uvedených odstupňovateľných druhoch trestov. Uložením takého druhu trestu, ktorý zákon nepripúšťa sa rozumie, uloženie takých trestov, ktoré popri sebe nemôžu byť uložené - § 34 ods. 7 Trestného zákona, ale aj napríklad uloženie trestu zákazu pobytu za nedbanlivostný trestný čin - § 62 ods. 2 Trestného zákona, uloženie trestu vyhostenia občanovi Slovenskej republiky - § 65 ods. 1 Trestného zákona alebo „podmienky na podmienku“ - § 49 ods. 3 Trestného zákona, či dokonca takého druhu trestu, ktorý v trestnom zákone vôbec nie je uvedený.

Dovolací súd dodržiavajúc zákonný rozsah dovolacieho prieskumu po preskúmaní predloženého spisového materiálu konštatuje, že súdy nižších stupňov správne určili, že obvinenému bolo potrebné uložiť trest odňatia slobody v trestnej sadzbe podľa ustanovenia § 173 ods. 3 Trestného zákona v rozmedzí 7 rokov až 15 rokov. Súčasne najvyšší súd rešpektuje úvahu krajského súdu o použití moderačného oprávnenia podľa § 39 ods. 5 Trestného zákona, na základe ktorej znížil dolnú hranicu trestnej sadzby určenú vyššie uvedeným ustanovením o jednu tretinu. Pokiaľ teda krajský súd uložil obvinenému trest odňatia slobody vo výmere 4 roky a 8 mesiacov nemožno konštatovať, že by uložil trest mimo zákonnej trestnej sadzby, alebo taký druh trestu, ktorý Trestný zákon nepripúšťa, v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Zo stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. S 5/2011, uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2011 vyplýva to, že: „Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. nie je naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 Tr. zák. (resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006), v dôsledku čoho uložený trest má byť neprimeraný lebo pokiaľ súd nevyužil moderačné oprávnenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci nezníženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Nepoužitie ustanovenia § 39 Tr. zák. resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 nezakladá žiadny dovolací dôvod.“

Obvinený namietal neprimeranosť trestu uloženého mu bez použitia inštitútu mimoriadneho zníženia trestu podľa ustanovenia § 39 ods. 1 Trestného zákona zo strany krajského súdu, ktorý nezohľadnil ním predložené dôkazy osvedčujúce v jeho prípade existenciu zákonom vyžadovaných mimoriadnych okolností.

Vo vzťahu k dovolateľovým námietkam preto s poukazom na citované ohľadne údajného uloženia trestu v rozpore so všeobecnými zásadami ukladania sankcií (§ 33a Trestného zákona), zásadami ukladania trestov (§ 34 Trestného zákona) najvyšší súd poznamenáva, že prípadné pochybenie spočívajúce v nesprávnom vyhodnotení kritérií ustanovených v § 33a Trestného zákona, § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Trestného zákona alebo § 39 Trestného zákona, resp. v nepoužití fakultatívneho ustanovenia upravujúceho možnosť (nie povinnosť) podmiennečne odložiť výkon trestu odňatia slobody (podľa § 49 ods. 1 Trestného zákona alebo § 51 ods. 1 Trestného zákona), a v dôsledku tohto pochybenia uloženie neprimerane prísneho alebo naopak neprimerane mierneho trestu nezakladá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku. Je tomu tak z dôvodu, že tento dovolací dôvod je potrebné v súlade s konceptom dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku vykladať prísne v súlade s jeho

znením. Obvinený môže v dovolacom konaní úspešne namietat' len nezákonne uložený trest mimo hraníc trestnej sadzby alebo neprípustný trest, nie však úvahu súdu o výbere druhu trestu, či úvahu o primeranosti trestu pokiaľ bol ten, ktorý trest uložený v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Inými slovami, primeranosťou uloženej sankcie sa dovolací súd vecne nezaoberá.

Ak obvinený v rámci odvolacieho konania, konkrétne vo vyjadrení k odvolaniu prokurátora uvádzal zdravotné problémy, a existenciu lekárskeho správ o infarkte myokardu (významných pre rozhodnutie o treste), ale tieto správy odvolaciemu súdu nepredložil, potom krajskému súdu nemožno vytýkať, že na tieto dôkazy neprihliadol. Súd rozhoduje na základe dôkazov, ktoré má k dispozícii, nie na základe ničím nepodložených tvrdení. Zo spisového materiálu nevyplýva skutočnosť, že by obvinený predložil všetky ním namietané lekárske správy o nepriaznivom zdravotnom stave do rozhodnutia súdu v dovolacom konaní. V spise sa nachádza lekárska správa z klinicko- psychologického vyšetrenia jeho dieťaťa T. (č. l. 970) a lekárska správa o vyvrtnutí členku obvineného v ebriete (č. l. 982). K týmto správam sa krajský súd v rámci odôvodnenia výroku o treste vyjadril, a vyhodnotil skutočnosti z nich plynúce jednoznačne v prospech obvineného, keďže mu mimoriadne znížil trest. Aj napriek skutočnosti, že obvinený vo svojom vyjadrení k odvolaniu prokurátora tvrdí, že prekonal infarkt myokardu, (č. l. 1333) a jeho zdravotný stav je dlhodobo nepriaznivý, svoje vyjadrenie nepodložil. Lekárske správy predložil až najvyššiemu súdu v dovolacom konaní. Krajský súd rozhodol rozsudkom 23. októbra 2025, pričom lekárska správa Inštitútu posudzovania zdravotného stavu, ktorý vyslovil, že zdravotný stav obvineného je nepriaznivý je z dátumu 23. júna 2025. Správa o hospitalizácii, z ktorej vyplýva, že obvinený prekonal akútny infarkt myokardu je z 20. mája 2024. Z uvedenej chronológie vyplýva, že obvinený musel minimálne lekárskou správou o infarkte myokardu disponovať nielenže počas odvolacieho konania, ale už počas konania na súde prvého stupňa, no napriek uvedenému tieto správy nepredložil. Obvinený sa dovolacími dôvodmi snaží dodatočne rozšíriť skutkový podklad, z ktorého mal krajský súd vychádzať pri ukladaní trestu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v predmetnej veci nie sú splnené obvineným uvádzané dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Trestného poriadku, ale ani dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, ktorý obvinený nepomenoval, avšak špecifikoval, a z tohto dôvodu dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.